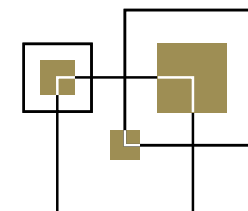

MJERENJE FINANCIJSKE PISMENOSTI TINEJDŽERA U HRVATSKOJ

Sadržaj

- 3 Metoda, uzorak i ciljevi
- 5 Financijska pismenost
- 6 Financijsko znanje
- 7 Financijsko ponašanje
- 8 Džeparac
- 10 Upravljanje novcem
- 11 Odnos prema štednji i potrošnji
- 13 Potrošnja i donošenje odluka pri kupnji
- 14 Stav prema novcu
- 15 Financijska uključenost
- 16 Ciljevi u budućnosti
- 17 Zabrinutost uz financijsku budućnosti
- 18 Osobe i institucije od povjerenja vezane uza savjet o novcu

Metoda, uzorak i ciljevi

Vrsta istraživanja i trajanje terena

- Kvantitativno mrežno istraživanje
- Trajanje terena: 2. 3.- 9. 3. 2020.

Uzorak

- 13 – 19 godina
- Namjerni po dobi, regiji te veličini naselja
- Uzorak N = 1011

Ciljevi istraživanja

Istraživanje financijske pismenosti i financijske uključenosti tinejdžera

Prikupiti informacije o financijskom ponašanju, stavovima i znanju o financijama tinejdžera

Struktura uzorka

Vrsta škole	%
Osnovna škola	14 %
Gimnazija	29 %
Strukovna škola	57 %

Razred	%
Sedmi	5 %
Osmi	9 %
Prvi	19 %
Drugi	19 %
Treći	23 %
Četvrti	25 %

N=1011

Najzastupljenija je regija Zagreb i okolica, s obzirom na koncentraciju stanovništva, 2% ispitanih ne zna u kojoj regiji žive, a 11% ne zna koliko je stanovnika u naselju u kojem žive.

Godine	%
13	3 %
14	10 %
15	19 %
16	20 %
17	22 %
18	22 %
19	4 %

Regija	%
Zagreb i okolica	31 %
Sjeverna Hrvatska	12 %
Slavonija	21 %
Lika i Banovina	11 %
Hrvatsko primorje i Istra	12 %
Dalmacija	11 %
Ne znam	2 %

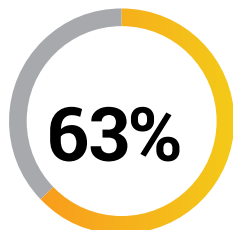
Veličina naselja	%
Manje od 3.000 stanovnika	27 %
Od 3.001 do 15.000 stanovnika	35 %
Od 15.001 do 100.000 stanovnika	14 %
Od 100.001 do 1.000.000 stanovnika	13 %
Ne znam	11 %

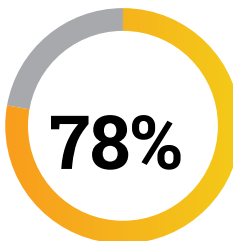
potrebni za donošenje
ispravnih finansijskih
odluka za ostvarivanje
individualne dobrobiti.*

* OECD INFE (2011.): Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for Conducting an Internationally Comparable Survey of Financial Literacy, Paris: OECD

Financijsko znanje

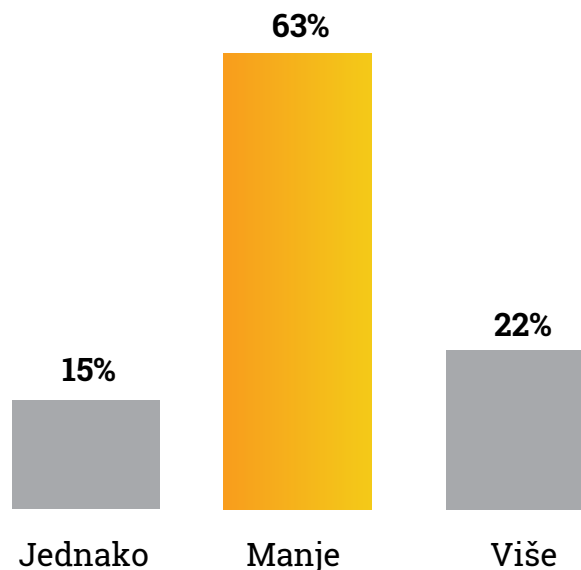

tinejdžera ima relativno visoko financijsko znanje kada je posrijedi shvaćanje koncepta vremenske vrijednosti novca koji se svodi na razumijevanje da inflacija obezvređuje novac, odnosno da novac u sadašnjosti vrijedi više nego isti njegov nominalni iznos u budućnosti.

svih gimnazijalaca odgovorilo je točno i pokazalo natprosječno financijsko znanje, i to oni u većim gradovima od 100.000 do 1.000.000 stanovnika (71%) te oni od 18 (75%) godina.

Vrijednost uštede
od 300 kuna u kući uz
inflaciju od 2 % godišnje,
za godinu će dana
vrijediti

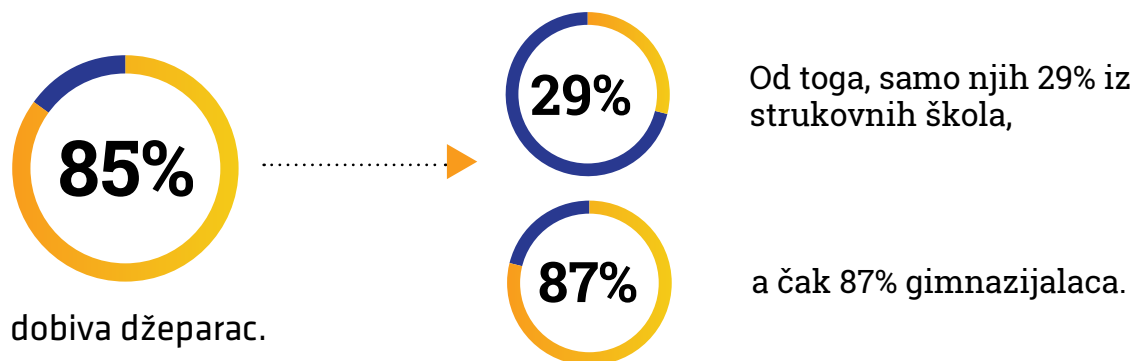

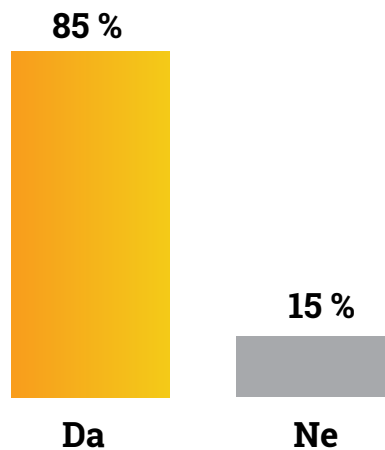
Financijsko ponašanje

Džeparac

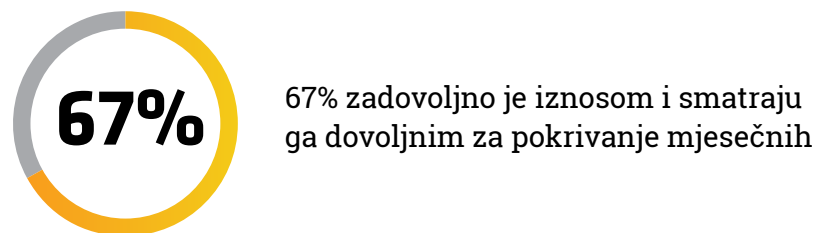
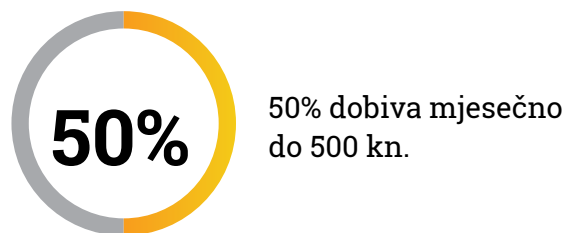
Dobivanje džeparca u tinejdžerskoj dobi vrlo je važno jer djeca i mladi koji dobivaju određen iznos novca na raspolaganje za određeno vrijeme (mjesec, tjedan), bolje upravljaju svojim novcem i stječu ispravnije financijsko ponašanje i navike.

Dobivanje džeparca

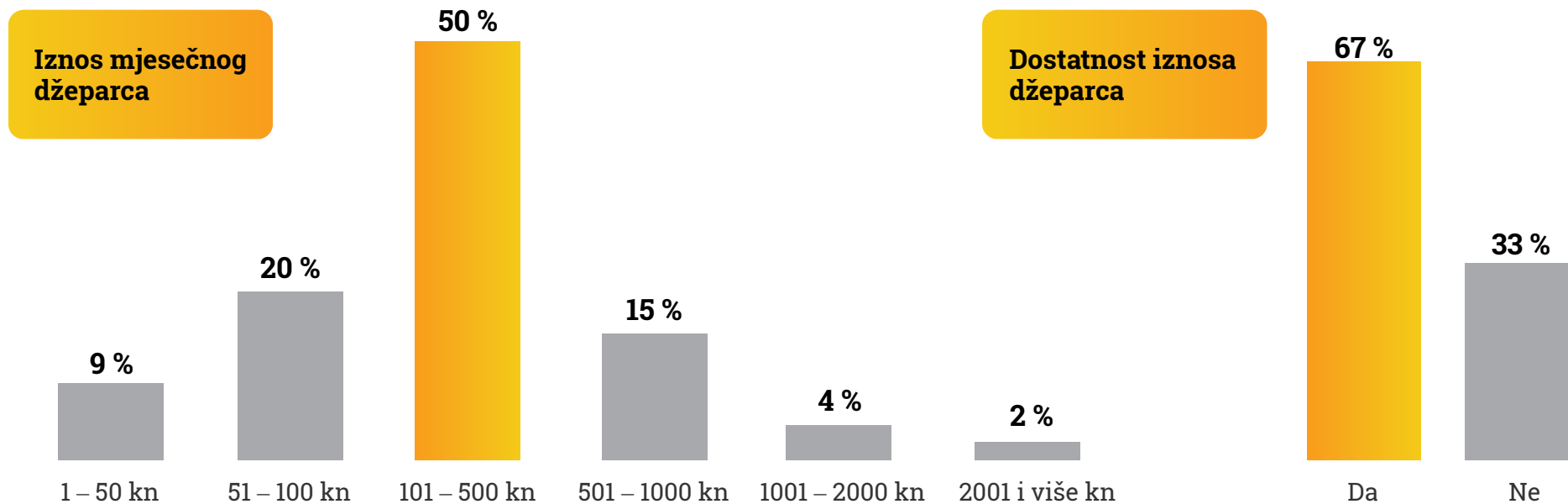

Iznos džeparca

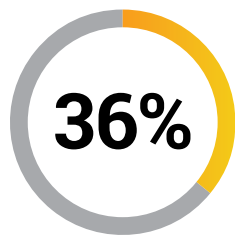

Što su tinejdžeri u višim razredima, nezadovoljniji su iznosom džeparca koji ne podmiruje njihove mjesečne potrebe. Oni iz Slavonije zadovoljniji su od prosjeka svojim džeparcem.

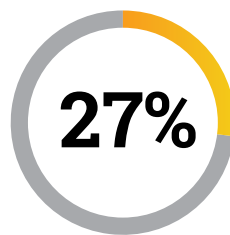
Svim gimnazijalcima iznos džeparca dovoljan je za mjesečne troškove, a svima koji pohađaju strukovnu školu džeparac nije dovoljan za mjesečne troškove. Razlog tome je što čak 31 % učenika srednje strukovne škole dobiva džeparac do 100 kn (gimnazijalaca samo 24%), a više gimnazijalaca ima džeparac do 500 kn (njih 61%).

Upravljanje novcem

36% tinejdžera bez džeparca ne zna koliko mjesečno potroši.

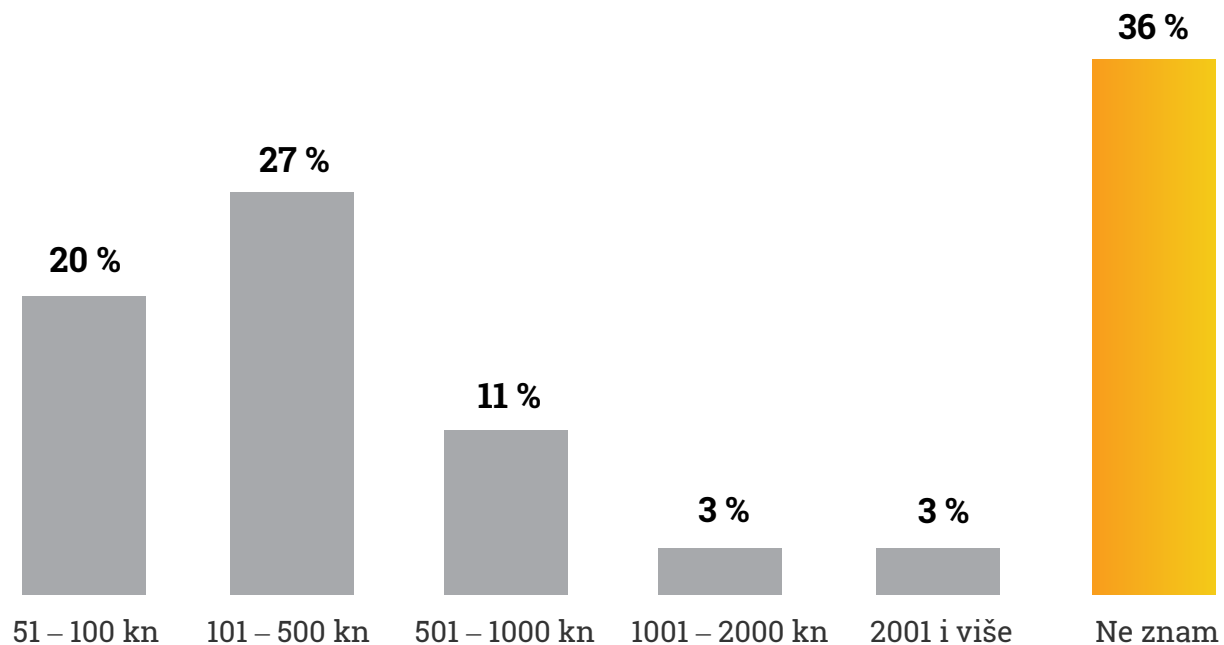

27% raspolaže sa 101 do 500 kn mjesečno,

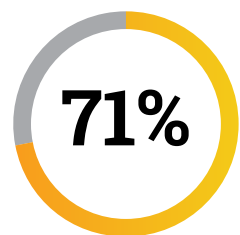

a 20% od 51 do 100 kn.

Ako ne dobivaš džeparac, znaš li s koliko novca mjesečno raspolažeš?

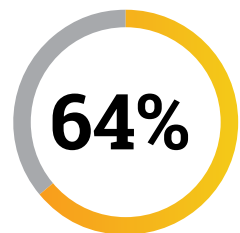
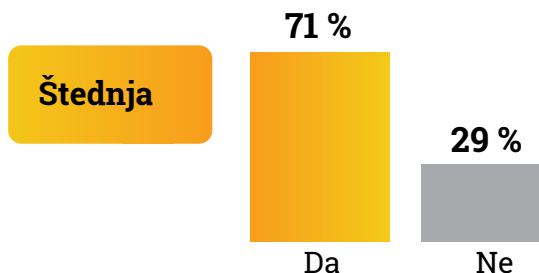

Odnos prema štednji i potrošnji

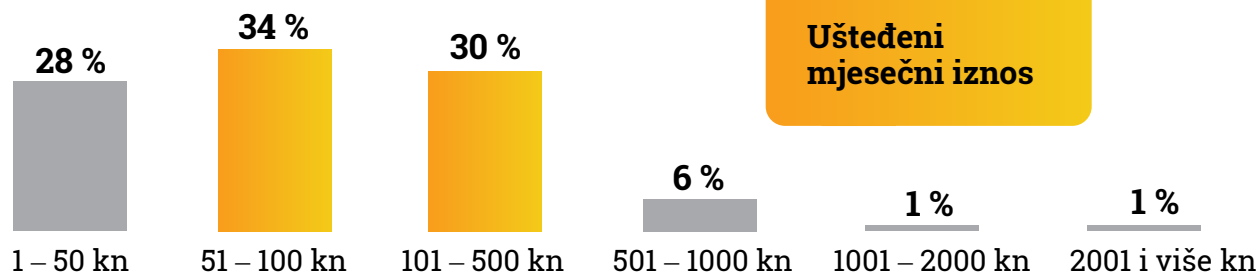

71% tinejdžera štedi.

Najviše štede gimnazijalci (75%) oni u prvom razredu srednje (77%) kojima je 15 godina (78%), iz sjeverne Hrvatske (75%) i iz manjih mjesta do 3.000 stanovnika (73%).

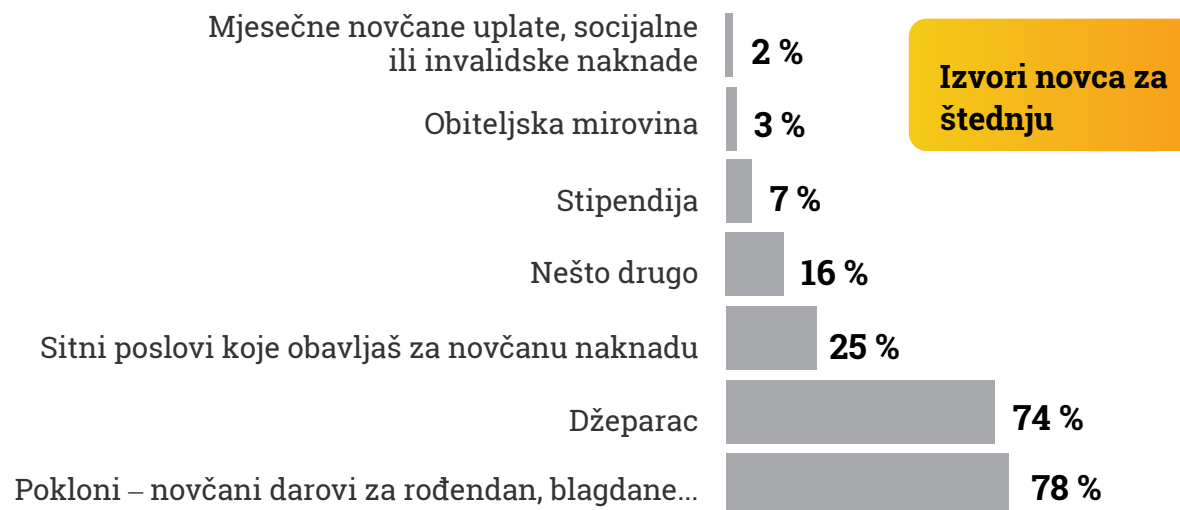

64% mjesečno uštedi između 50 i 500 kn.

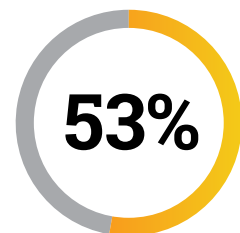

Najviše se uštedi od novčanih darova (78%) i od džeparca (74%) a 25% štedi od sitnih poslova.

Od darova najviše štede gimnazijalci (86%) oni u četvrtom razred srednje škole (84%), kojima je 18 godina (85%) i žive u Zagrebu i okolici (81%).

Odnos prema štednji i potrošnji

53% planira uštedeni novac potrošiti na kupnju odjeće/obuće.

Na kupnju odjeće/obuće uštedeni će novac potrošiti malo više tinejdžera koji polaze 4. razred srednje škole (54%), imaju 18 godina (57%), žive u sjevernoj Hrvatskoj (61%), u naselju od 3001 do 15.000 stanovnika (56%).

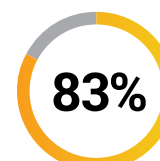
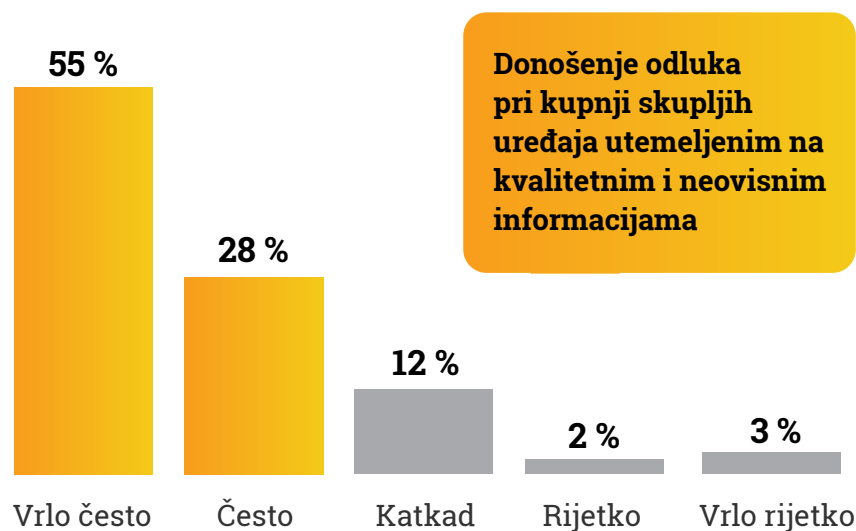

Potrošnja i donošenje odluka pri kupnji

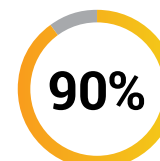
Najviše se troši na izlaske (62%) i hranu u školi (62%) ili pekarnici (50%); na odjeću/obuću (40%), kozmetiku (32%).

Na izlaske i zabavu najviše troše gimnazijalci (70%), 3. razred srednje škole (66%), kojima je 17 godina (66%), žive u Dalmaciji (70%) i u velikim gradovima od 100.001 do 1.000.000 stanovnika (71%).

Na hranu u školi troši više tinejdžera u 1. razredu srednje (75%), strukovnim školama (66%), ali i oni kojima je 18 (70%) godina, u sjevernoj Hrvatskoj (64%) te u manjim mjestima s do 3.000 stanovnika (65%).

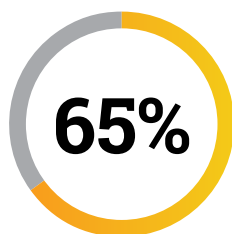

83% tinejdžera ispravno donosi odluke o kupnji.

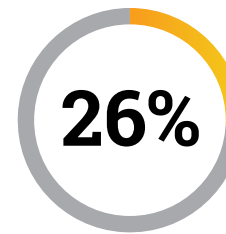

Takvi informirani kupci pretežito su gimnazijalci (90%), iz viših razreda srednje, koji žive u Zagrebu i okolici te sjevernoj Hrvatskoj.

Stav prema novcu

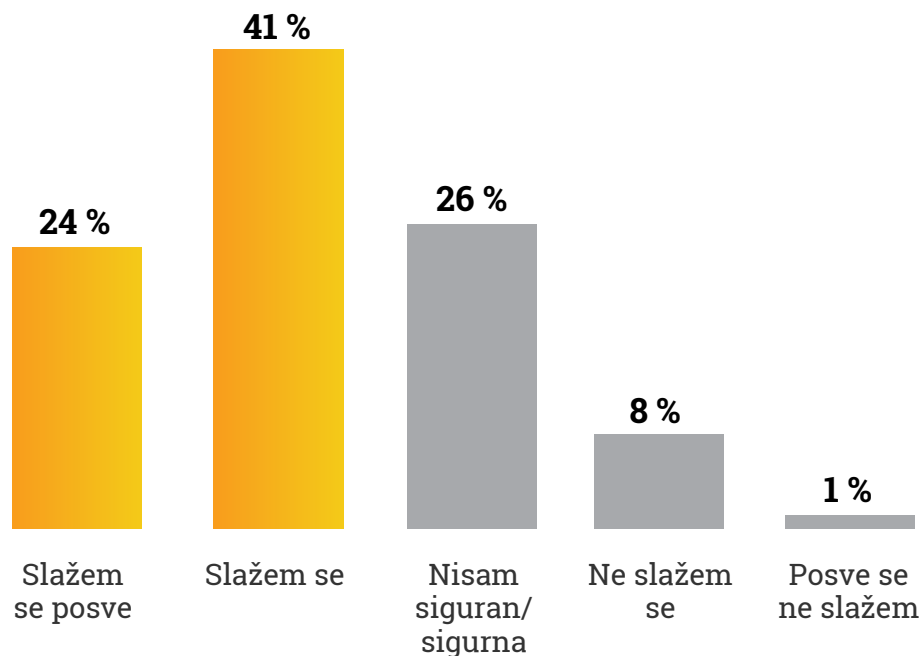
Više od polovice ispitanih tinejdžera (65%) posve se slaže ili se slaže da novac postoji da bi se trošio.

26% nije sigurno postoji li novac i za nešto drugo osim potrošnje.

Među njima je većina iz strukovnih škola (66%), drugih razreda (69%), iz Dalmacije (76%), te onih od 19 godina (88%).

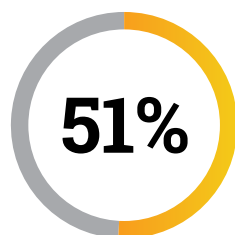
Koliko se slažeš s tvrdnjom „Novac postoji da bi se trošio“?

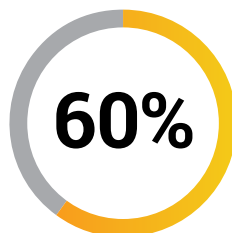
Financijska uključenost

Financijska pismenost pridonosi većoj financijskoj uključenosti pojedinca. Financijska uključenost tinejdžera podrazumijeva dostupnost financijskih usluga i proizvoda te tomu koliko se koriste tekućim i žiroračunima, kao i mobilnim bankarstvom.

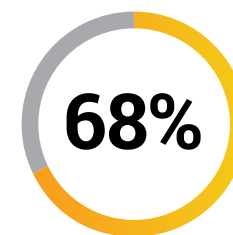
Tinejdžeri su relativno dobro financijski uključeni, a najviše ih je iz sjeverne Hrvatske i Dalmacije te gimnazijalaca.

51% tinejdžera ima otvoren račun u banci, od kojih je

60% u sjevernoj Hrvatskoj i Dalmaciji i koji pohađaju gimnaziju

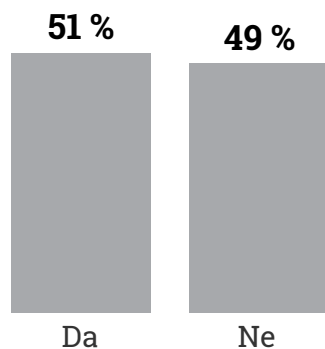
68% učenika 3 i 4. razreda srednjih škola

Od onih koji imaju otvoren račun u banci, njih samo 33% koristi se mobilnim bankarstvom.

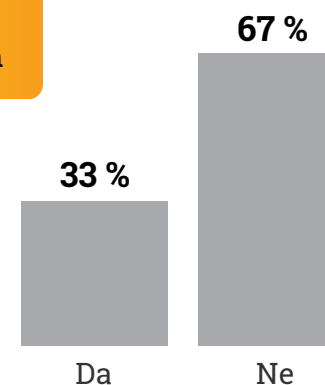
U korištenju mobilnim bankarstvom tinejdžeri se razlikuju po vrsti škole i dobi.

Više su od prosjeka gimnazijalci (46%), oni u 4. razredu srednje škole (47%), kojima je 19 (53%) ili 18 godina (46%) te su iz Zagreba i okolice (37%).

Otvoren račun u banci

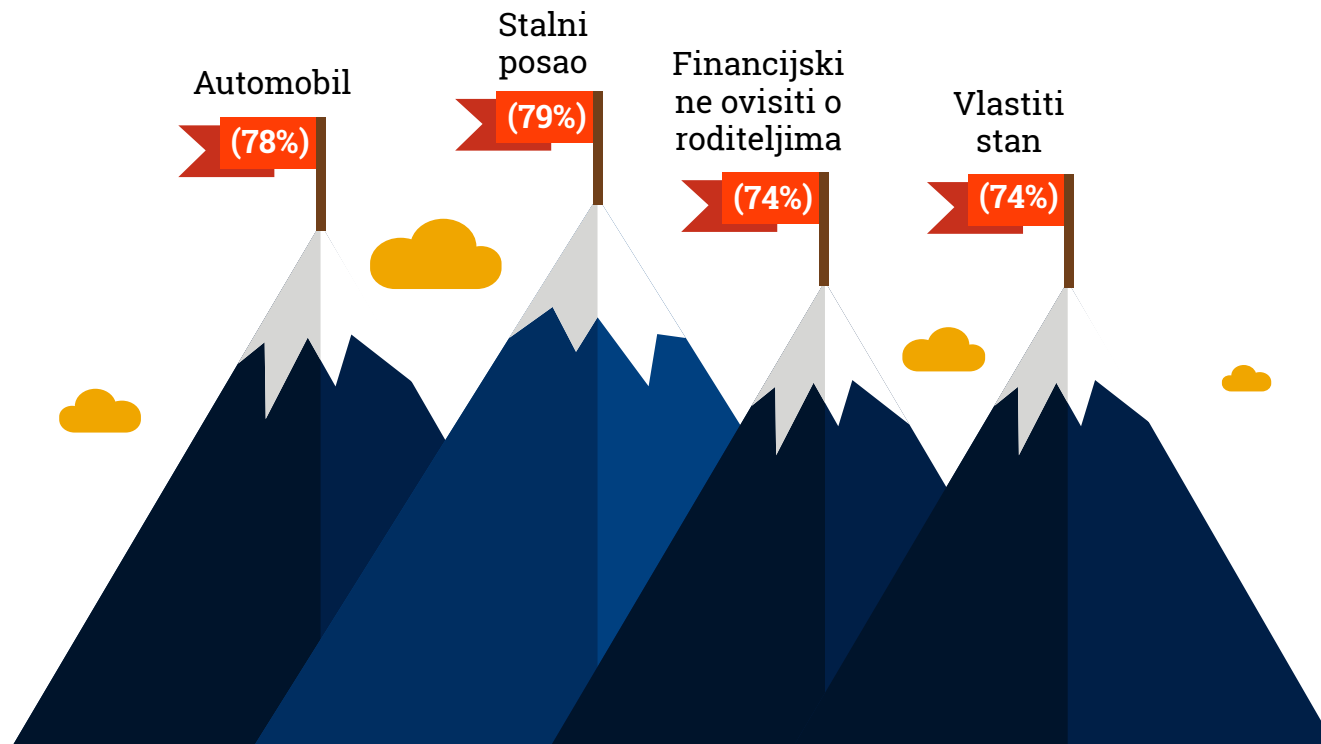
Korištenje mobilnim bankarstvom

Ciljevi u budućnosti

Tinejdžeri koji su sudjelovali i istraživanju odgovarali su na pitanje o svojim financijskim ciljevima za budućnost, pri čemu im je omogućeno više odgovora. Glavni je financijski cilj većine tinejdžera dobiti stalni posao (79%) i imati vlastiti automobil (78%). Sljedeći su financijski ne ovisiti o roditeljima (74%), imati vlastiti stan (74%), proputovati Europu/svijet (58%). Pokrenuti vlastiti posao / osnovati tvrtku željelo bi više od trećine tinejdžera (39%), a njih polovica (50%) uštedjeti za veliko putovanje ili odmor.

Top 4 financijska cilja tinejdžera

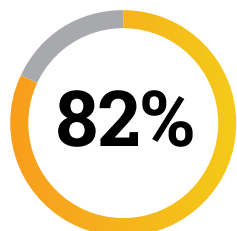
Zabrinutost uz financijsku budućnosti

Za razliku od financijskih ciljeva, također se istraživalo i koji financijski problemi zabrinjavaju tinejdžere u budućnosti, a imali su mogućnost samo jednog odgovora. Najzabrinutiji su u vezi s troškovima samostalnog života (34%) i pronalaskom dobro plaćena posla (26%). Slijedi plaćanje studija i drugih troškova vezanih uz to (14%), nezaposlenost ili gubitak posla (11%), dugovi (3%), nedovoljno znanje i vještine upravljanja novcem (2%) te nedovoljno znanje u vezi s ulaganjima u dionice, investicijske fondove i obveznice (2%). 92% svih ispitanika imali su neke brige u vezi sa svojom financijskom budućnosti, a samo 8% nije imalo nikakve brige.

Top 4 financijske brige tinejdžera

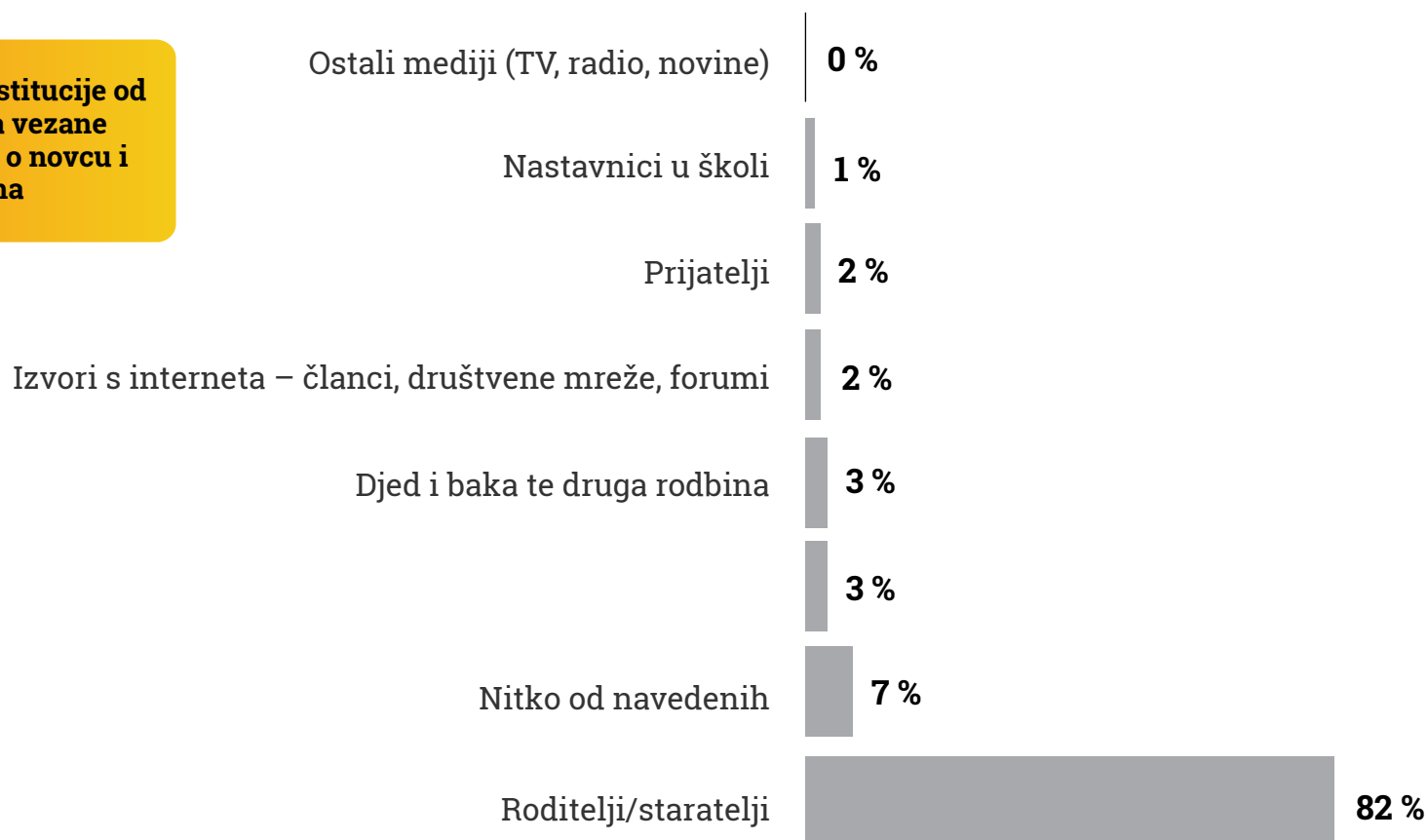
Kome vjeruju kad je novac u pitanju

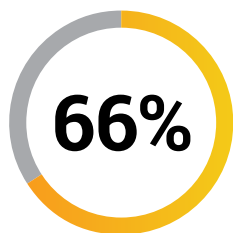
Najviše tinejdžera, 82%, poslušali bi finansijski savjet roditelja u vezi novca.

Rijetki bi pitali za savjet banku (3%) a još bi manje njih potražilo savjete na internetu (2%), pitalo prijatelje (2%) ili nastavnike u školi (1%).

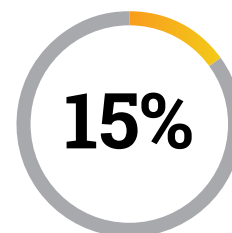
Osobe i institucije od povjerenja vezane uza savjet o novcu i financijama

Financijska edukacija

Najviše tinejdžera (66 %) najbolje uči o novcu u razgovoru s drugima.

15 % misli da ne treba učiti o novcu.

Poželjni načini učenja o novcu

Sudjelovanje na Europskom kvizu novca 2018. i/ili 2019.

